

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.21.625/2017/7.

A tanács tagjai: . Harter Mária a tanács elnöke
 . Mocsár Attila Zsolt előadó bíró
 . Varga Edit bíró

A felperes: felperes neve
 (felperes címe)

A felperes képviselője:
 ó Balázs Gábor Ügyvédi Iroda
 (fél címe 4;
 ügyintéző: dr. Szabó Balázs Gábor ügyvéd)

A II. rendű alperes: I.rendű alperes neve
 (I.rendű alperes címe)
 II.rendű alperes neve
 (II. rendű alperes címe)

A II. rendű alperes képviselője:
 . Karancsi és dr. Kővágó Ügyvédi Iroda
 (4025 Debrecen, Szalkay utca 10.;
 ügyintéző: dr. Kővágó László ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
 a felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
 ővárosi Törvényszék
 47 Pf. 639599/2016/6.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
 Budai Központi Kerületi Bíróság
 12. P. 20955/2016/13.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a II. rendű alperesnek 250.000 (kétszázötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint

felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes és a bank 2008. szeptember 10-én közjegyzői okiratba foglalt kölcsönszerződést írtak alá. A bank kötelezettséget vállalt arra, hogy 352.165 CHF összegű, a felperes rendelkezésére tartott kölcsönkeretből a folyósítási feltételek teljesítését és ellenőrzését követően a felperes számára legfeljebb 48.000.000 forint összegű kölcsönt ad, amelyet a folyósítás napján az általa jegyzett CHF deviza vételi árfolyamon határoz meg. A folyósítási feltételek között szerepelt, hogy a felperes érvényes bankszámlaszerződéssel rendelkezzen a kölcsön és a folyósítás devizanemében. A kölcsön rendelkezésre tartásának időszaka a szerződés aláírását követő banki munkanapon kezdődött, megszűnésének időpontja a szerződéskötéstől számított 90. nap volt. A bank a rendelkezésre tartási időn belül a folyósítási feltételek teljesítését követően utalta a kölcsön összegét a felperes forint bankszámlájára. A kölcsön kamatlába egyhavi LIBOR CHF + 3%, amely a 2008. augusztus 10-én érvényes referencia kamatláb alapján évi 5,27% volt. A kölcsön teljes hiteldíj mutatója (a továbbiakban: THM) évi 5,73% volt. A kölcsön futamidejét 420 hónapban, lejáratát 2043. október 10-ben, a törlesztő részlet havi összegét a 352.165 CHF kölcsönösszeg alapulvételével 1.838 CHF-ben, 312.000 forintban határozták meg. A türelmi időszak alatt a folyósított kölcsönösszeg után csak kamatot, a folyósításra nem került, de rendelkezésre tartott összegek után rendelkezésre tartási díjat kellett a felperesnek fizetnie. A bank a tőke törlesztésére türelmi időt nem biztosított. A folyósítási feltételek teljesülését követően 5 banki munkanapon belül vállalta a bank a kölcsön folyósítását. A devizakölcsön forintban történő folyósításából és az árfolyamváltozásból eredő esetleges költséget, veszteséget a felperes viselte. A kamatláb mértéke kamatperiódusonként változó volt, melyet a bank az alábbiak szerint állapított meg: a kamatlábat a Reuters hírügynökség által minden hónap 10. napját megelőző második banki munkanapon LIBOR CHF információs oldalon jegyzett, adott hónapra rögzített bankközi irányadó LIBOR CHF kamatláb alapján módosítja. Az így megállapított kamatlábat rögzíti, melyről a felperest levélben, vagy a hirdetménye útján értesíti. A felperes tudomásul vette, hogy a bank a törlesztő részletet - írásbeli értesítés mellett - megváltoztathatja, a türelmi időszak módosulása, a kamatláb változása, vagy az előtörlesztés miatt vagy ha a folyósításig eltelt időszak alatt az árfolyamváltozás miatt a folyósított deviza kölcsönösszeg más mint a törlesztő részlet számítás alapjául szolgáló összeg. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy a felperesnek a mindenkor fennálló esedékes tartozása, illetve annak összezszerűsége tekintetében a

bank nyilvántartása, kimutatása az irányadó. A bank a kimutatása alapján a felperes esedékes tartozását közjegyzői tanúsítványba foglaltathatta. A szerződés szerint e ténytanúsítvány a felperes terhére fennálló kölcsön és járuléktartozás közokirati tanúsítása, amelynek alapján a tartozás behajtását lehet kezdeményezni. A felperes a bank általános szerződési feltételeit és a kockázatvállalási üzletszabályzatát megismerte, az azokban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el. A szerződés aláírásával pedig azt, hogy a szerződést és mellékleteit átvette. A szerződő felek megállapodtak abban, hogy a szerződésben nem szabályozott kérdésekben a bank mindenkor általános szerződési feltételei, mindenkor kockázatvállalási üzletszabályzatának rendelkezései az irányadóak.

A bank szerződésszegés miatt közokiratba foglaltan 2011. december 8-án felmondta a kölcsön jogviszonyt és közokirat záradékolásával 2012. június 5-én végrehajtást kezdeményezett a felperes ellen. A bank neve 2013. november 1-jétől változott. A bank 2015. május 22-én elszámolt a felperessel, az elszámolás fordulónapja 2015. február 1-je volt, a tisztességtelenül felszámított összeget, 14.291,69 CHF-ben határozata meg. A Budai Központi Kerületi Bíróság 0102-2.Vh.437/2016/4. számú, 2016. március 8-án meghozott, 2016. április 16-án jogerőre emelkedett végzésével megállapította, hogy a **bank** jogutódja a II. rendű alperes.

A felperes keresete, az alperes védekezése

- [2] A felperes a Pp. 369.§ a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte a II. rendű alperessel szemben, az I. rendű alperest ennek tűrésére kérte kötelezni. Érvelése szerint a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, mert a kölcsönszerződés sem jött létre, illetve ha létre is jött, érvénytelen, mert a régi Hpt. 213.§ (1) bekezdés a), b), c) és e) pontjaiba ütközik, semmis. A bank hirdetménye, üzletszabályzata és általános szerződési feltételei nem váltak az egyedi szerződés részévé, hiszen azokat nem vette át, tartalmukat nem ismerte meg. Tisztességtelen az a szerződéses rendelkezés, amely a bizonyítási terhet az ő hátrányára változtatta meg, továbbá érvénytelen a bank felmondása, mert a felmondásban szereplő összeg tisztességtelenül felszámított részt is tartalmaz, melynek tekintetében a bank késedelembe volt, késedelme pedig kizárja az adós egyidejű késedelmét.
- [3] A II. rendű alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Álláspontja szerint a szerződés létrejött és érvényes.

Az első- és a másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította, a felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A bíróságok azzal indokolták döntésüket, hogy létrejött a szerződő felek között a perbeli szerződés, amely

tartalmazza annak tárgyát, hiszen meghatározták a kölcsönkeret összegét és azt a maximális forint összeget, amelyet kölcsönként nyújthatott a bank, meghatározták továbbá a törlesztő részletek számát, összegét és a törlesztési időpontokat. A bankszámlavezetéssel kapcsolatos díj nem a kölcsönszerződés, hanem a felperes által kötött bankszámlaszerződésre tartozó kérdés, a különmű devizaárfolyamok alkalmazásának tisztességtelenségét pedig a jogalkotó időközben kiküszöbölte, az elszámolás a felperest is érintette. Hangsúlyozták: a felperessel szemben a közvetlen végrehajtás lehetőségét nem a felperes által tisztességtelennek minősített szerződéses rendelkezés, hanem a Vht. irányadó rendelkezése teremtette meg, de a vitatott szerződéses rendelkezés nem is tekinthető tisztességtelennek, hiszen a felperes nem is állította, hogy a banki nyilvántartástól eltérő lenne a tartozása. A bank általános szerződési feltételei, kockázatvállalási üzletszabályzata, hirdetménye a felperes által is elismert módon az egyedi szerződés részévé váltak. A felperes tőke- és kamattartozása a felmondás időpontjában a tisztességtelenül felszámított összeg nélkül is fennállt, emiatt sem érvénytelen a bank felmondása, de a felmondást önmagában a tisztességtelenül felszámított összegek utólagos jóváírása miatt sem lehetne hatálytalannak tekinteni.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[5] A jogerős ítélet ellen - a hatályon kívül helyezése, elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatása, a keresetének helyt adó határozat meghozatala, másodlagosan az elsőfokú ítéletre is kiterjedő hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítása iránt - a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Fenntartotta az érvelését, mely szerint a szerződésben nem határozták meg a deviza összeget: azt, hogy a bank mennyi CHF-nek megfelelő forintot szeretet volna kölcsön adni. A szerződés nem jött létre, mert nem tartalmazza devizában a kölcsön pontos összegét. A bank nem jelölte meg a folyósítás időpontját, csupán egy előre nem látható és általa egyoldalúan befolyásolható időtartamot. Mivel a bank forintban határozta meg a kölcsön összegét, meg kellett volna jelölnie azt a vételi árfolyamot is, amelyen kiszámítható a kölcsön CHF összege. A szerződés szerint a tőke devizaösszege a kölcsön folyósításakor rögzül, viszont a folyósítás időpontját a szerződésben nem határozták meg. A kötelező írásbeliség hiánya miatt is semmis a szerződés, mivel nincs olyan folyósítási értesítő, amelyet aláírt volna, és a II. rendű alperes nem igazolta, hogy átadta volna a folyósítási értesítőt. A szerződés tárgyát nem határozták meg, ebből következően a kölcsön törlesztő részletének összegét sem határozták meg. A teljes futamidőre nem jelölték meg a részletek összegét, számát, esedékességét.

Semmis a szerződés amiatt is, mert nem tartalmazza a számlavezetés díját.

A bank nyilvántartásaiban szereplő adatok alapulvételére vonatkozó

szerződéses rendelkezés tisztességtelen, mert megfordítja a bizonyítási terhet. A bank hirdetménye, általános szerződési feltételei, üzletszabályzata, az értesítő levél, továbbá az árfolyamkockázat nem vált a szerződés részévé. Sérelmezte, hogy az árfolyamrésből adódó többletösszeg megfizetése is terhelte és előadta: jogszabályba ütköző a bank felmondása, nem lett volna joga felmondani a jogviszonyt, a bank késedelme az ő egyidejű késedelmét kizárja. A közjegyző CHF devizanemre rendelte el a végrehajtást, ugyanakkor a végrehajtó forint összegben tüntette fel a tartozását. Mindezek miatt a II. rendű alperes által végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre, a jogerős döntés a bizonyítékokból levont helytelen, téves és okszerűtlen következtetés eredménye.

Nézete szerint a per tárgyának értéke nem állapítható meg, az illeték számításának alapja 600.000 forint.

- [6] A II. rendű alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban tartására és felülvizsgálati költsége megfizetésére irányult.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [7] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.
- [8] A Pp. 270.§ (2) bekezdésében és a 275.§ (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.
- [9] Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelem többirányú érvelése kapcsán mutat rá a következőkre:
- [10] A szerződő felek szerződésüket kölcsönszerződésnek nevezték, azonban a régi Ptk. 522.§ (1) bekezdésének megfelelő bankhitelszerződést kötöttek: a bank arra vállalt kötelezettséget, hogy 352.165 CHF hitelkeretet tart a felperes rendelkezésére, a keret terhére - a szerződésben meghatározott feltételek megléte esetén - kölcsönszerződést köt és legfeljebb 48.000.000 forint összegű kölcsönt ad a felperesnek, amelyet a kölcsön folyósításának napján az általa jegyzett CHF deviza vételi árfolyamon határoz meg. Alaptalan tehát a felperes érvelése, mely szerint elmulasztották a devizaösszeg meghatározását, illetve annak megjelölését, hogy a bank milyen összegű kölcsönt ad, hiszen egyértelműen megjelölték a hitelkeretet CHF összegben és azt is, hogy ebből az összegből a bank legfeljebb 48.000.000 forint összegű kölcsönt ad a felperesnek, amelyet a folyósítás napján a bank által jegyzett CHF

deviza vételi árfolyamon határoz meg.

A 6/2013. PJE jogegységi határozat III.2. a) pontja értelmében nem szükséges, hogy maga a kölcsönadott, folyósított összeg tételesen szerepeljen a szerződésben, hanem az is elégséges, ha az kiszámítható módon van meghatározva. A szerződő felek meghatározták a hitelkeret összegét CHF-ben, megjelölték azt a forint összeget, amelyet kölcsönként a bank a hitelkeret terhére ad a felperesnek, és azt is tartalmazza a perbeli szerződés, hogy a kölcsön összegét a bank a folyósítás napján az általa jegyzett CHF deviza vételi árfolyamon határozza meg. A felperes ezeket a feltételeket a szerződés aláírásával elfogadta, a szerződő felek egyetértését okirat bizonyítja, azaz a szerződés létrejött a szerződő felek között.

A folyósítás időpontját a bank nem tudta megjelölni, mert a folyósítási feltételek teljesítése nem tőle, hanem a felperestől függött. Téves a felperes érvelése, hogy a folyósítás időpontját a bank egyoldalúan befolyásolta volna: a szerződő felek rendelkezésre tartási időszakot határoztak meg, amely a szerződéskötéstől számított 90. nap leteltéig tartott és abban állapodtak meg, hogy a bank a rendelkezésre tartási időn belül a folyósítási feltételek teljesítését követően utalja a kölcsön összegét a felperes forint-számlájára. A szerződő felek a szerződésüket okiratba foglalták, amit a felperes is aláírt, a folyósítási értesítőt a felperesnek nem kellett aláírnia.

[11] A bank a kölcsönt 35 évre adta. Ebből következően, valamint a deviza árfolyamváltozás és a hiteldíj változásai miatt a szerződés megkötésének időpontjában nem lehetett előre meghatározni a teljes futamidőre a törlesztő részletek összegét. Az első törlesztő részlet összegét meghatározták (CHF-ben és forintban is, a 352.165 CHF kölcsönösszeg alapulvételével), a további törlesztő részletek pedig a szerződés rendelkezései alapján kiszámíthatóak voltak, hiszen a szerződés tartalmazta, hogy a kölcsön kamatlába egyhavi LIBOR CHF + 3%, továbbá az egyéb költségeket és díjakat (így a rendelkezésre tartási díjat is) meghatározták. A felperesnek rendelkezésre tartási díjat a szerződés megkötésekor nem is kellett fizetnie, hiszen az akkor évi 0% volt. A kölcsön futamidejét 420 hónapban határozták meg, ez felelt meg a részletek számának, a kölcsön lejáratára 2043. október 10. volt, az egyes részleteket a lejáratig minden hónap 10. napjáig kellett teljesíteni. A számlavezetés díját a szerződésnek tartalmaznia nem kellett, mert az nem a szerződéssel kapcsolatos költségnek minősült.

[12] A felperes által támadott szerződéses kikötés nem változtatta meg a bizonyítási terhet a fogyasztó hátrányára. A végrehajtási záradékolás alapja valóban a bank közlése volt és ez a közlés kitért a tartozás összegére is, de vita esetén a közlés nem több mint a bank nyilatkozata. A végrehajtás megszüntetése iránti perben nem a támadott szerződéses rendelkezés határozza meg a bizonyítási

terhet, hanem a Pp. rendelkezései. A rPp. 164.§ (1) bekezdésének megfelelően a per eldöntéséhez szükséges tényeket általában annak a félnek kell bizonyítania, akinek érdekében áll, hogy azokat a bíróság valóban fogadja el. Ha az adós nem kifogásolta időben az ellenérdekű fél által kimunkált összeget és a tartozás végrehajtási szakba került, a végrehajtás megszüntetése vagy korlátozása iránti perben a bizonyítás az általános szabályoknak megfelelően a pert indító adóst (felperest) terheli: a rPp. 164.§ (1) bekezdésének megfelelően rá hárul annak igazolása, hogy nem, vagy nem a kimutatott összeggel tartozik.

Mindezek szerint tehát akkor lenne tisztességtelen az adott szerződéses rendelkezés, ha amellet, hogy kizárólagos jogosultságot biztosítana a bank számára a tartozás összegének meghatározására, egyben megvonná a felperes ezzel kapcsolatos jogait és lehetőségeit. Az adott esetben azonban mindez nem állapítható meg, ezért a támadott szerződéses kikötés nem tisztességtelen. Utal arra is a Kúria, hogy a régi Ptk. 209.§ (5) bekezdése értelmében nem minősülhet tisztességtelennek a szerződési feltétel, ha azt jogszabály állapítja meg, vagy jogszabály előírásának megfelelően határozzák meg.

- [13] A felperes a szerződés 9.7. pontjában kijelentette, hogy a bank általános szerződési feltételeit és a kockázatvállalási üzletszabályzatát megismerte, az azokban foglaltakat magára nézve kötelezőnek ismerte el, továbbá a szerződés aláírásával elismerte azt, hogy a szerződésről készült okiratot és annak mellékleteit átvette. Az ezzel ellentétes állításait a felperes nem bizonyította.
- [14] Lehetséges, hogy a felperes az árfolyamrésből adódó többletösszeget is megfizette a banknak, viszont a bank elszámolt a felperessel, a tisztességtelenül felszámított összeget 14.291,69 CHF-ben határozta meg és az összeggel a felperes tartozását csökkentette.
- [15] A bank szerződésszegésre hivatkozással mondta fel a kölcsön jogviszonyt, melynek lehetőségét a régi Ptk. 525.§ (1) bekezdésének e) pontja, valamint az egyedi szerződésről készült okirat 7.11. és 8. pontjai teremtették meg. A felmondással a felmondás időpontjában fennálló tartozás teljes összege esedékessé vált. A felmondás időpontjában a felperest tartozás terhelte, a felmondás jogszerűségét nem érinti, hogy az elszámolás során kitűnt: bizonyos összeget tisztességtelenül számolt el az alperes.
- [16] A Vht. 163/A.§ (1) bekezdése értelmében a végrehajtás során befolyt összeget a kifizetés napja szerint érvényes, a végrehajtói letéti számlát vezető hitelintézet által jegyzett deviza vételi árfolyam figyelembe vételével, a végrehajtható okiratban foglalt pénznemben kell a végrehajtást kérőnek kifizetni. A végrehajtható okiratban a követelés összegeként CHF összeg szerepel, ez azonban nem akadályozza

annak, hogy a végrehajtó a felperes tartozását forintban tüntette fel a saját irataiban, a II. rendű alperesnek a végrehajtható okiratban foglalt pénznemben kell megkapnia a felperestől behajtott összeget.

- [17] A felperesnek a felülvizsgálati kérelem utolsó fejezetében előadott, az eljárási szabálysértésekre (okszerűtlen mérlegelésre) vonatkozó érvelése nem értelmezhető, a felülvizsgálati eljárási illeték számításának alapja pedig nem a felülvizsgálati kérelemben megjelölt 600.000 forint, hanem a Pp. 24.§ (2) bekezdés g) pontjának megfelelően a „végrehajtási összeg” (azaz a végrehajtási ügyérték), amely a jelen esetben 71.212.056 forint. Amennyiben a felülvizsgálati eljárási illeték számításának alapja 600.000 forint lenne, tehát nem érné el a Pp. 270.§ (2) bekezdésében a felülvizsgálat feltételeként előírt 3.000.000 forintot, a jogerős ítélet felülvizsgálatára nem nyílt volna lehetőség.
- [18] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275.§ (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [19] A Pp. 270.§ (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség az alperes képviselőjét ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3.§ (1), (5), (6) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg arányban a ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenységgel. A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (Kmr.) 13.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14.§-ban foglaltak alapján az állam viseli.

[20] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

Budapest, 2018. július 11.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. előadó bíró,
dr. Varga Edit s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

BB

bírószági ügyintéző